

Büyük oyun, 'Büyük Oyun'un neresinde?

Film Kritik

Abdülhamit Güler
abdulhamitguler@gmail.com

ABD'nin Irak işgali, Türkiye ve bölge ülkelerinin sineması açısından müt-hiş bir sinemasal kaynak oluşturdu. Düne, bugüne ve yarına etki eden öylesine çok boyutlu bir mesele ki, hemen her açıdan ele alınarak işleniyor.

Genelde Saddam Hüseyin'in devrilmesine düzülen övgülerin Amerikan işgalini legalleştirici duruşu ile sahne alan filmlerin kimisi de ortaya konan oyuna dikkat çekiyor. Büyük Oyun bu filmlerden biri. Tarihçi-yazar Avni Özgürel'in senaryosunu yöneten Atıl İnaç ile birlikte kaleme aldığı film, işgâl sürecinde direnişçileri yakalamak için operasyon yapan askerlerin bastığı köyde bütün ailesini kaybeden Cennet'in hikayesini anlatıyor.

"Hayatı boyunca köyünün dışına adım atmamış bu genç kız çaresizliğin dayattığı cesaretle Kerkük'te berber olarak çalışan

ağabeyi Azim'i bulmak için yola çıkar. Ama Kerkük'e vardığında ağabeyinin de bir patlamada yaralandığını ve Türkiye'deki bir

hastaneye götürüldüğünü öğrenir. Ağabeyine ulaşmak için Türkiye'ye gitmeye karar veren Cennet yaşadığı ağır travmanın ve kaybedecek birşeyi kalmamasının oluşturduğu kayıtsızlıkla çıktığı zorlu yolculukta güç bulduğu tek dayanağı öfkesidir. Terör ve şiddetin hakimiyetinde olan dağlık Irak-Türkiye sınırını kaçakçı grubu ile geçmeyi deneyen Cennet tecavüze uğrar ve intiharı dener. İslamcı bir örgütün elemanları tarafından kurtarılan genç kız bu kişilerle birlikte geçtiği Türkiye'de ağabeyini bulma ümitlerinin tükendiği noktada farklı ve geri dönüşü olmayan bir yola girecektir."

Filmin tanıtım metninde yer alan bu 'yol' intihar eylemcisi olmaktır. Film hala vizyonda olduğu için çok fazla ayrıtı vermemek gerek. Ancak şu kadarını söyleyebilirim. Film, adından da anlaşılacağı üzere Ortadoğu merkezli ancak küresel bir hal alan, merkezinde Müslümanların olduğu 'büyük oyun'dan bahsediyor. Direnişçi olarak, intihar komandosu olarak mücadele edenlerin büyük bir oyunun içinde olduğunu söylüyor. Haksız da değil. 11 Eylül sonrası eylem alanının tamamen kaplayan bu büyük oyunun ifade ediliyor olması, Müslümanların ve dahi Müslüman olmayanların meseleyi anlayabilmesi açısından

önemli. Lakin, öylesine hassas bir mevzudan bahsediyoruz ki, bilginin güç olmaktan çok kirlilik aracı haline geldiği bir dönemde, meseleye imtina ile yaklaşmamak, maksadını aşan resimler oluşturabiliyor.

Evet, intihar eylemcisi olarak sivillerin de canını alanlar büyük bir külfetin altına giriyorlar. İşin içine siviller girince mesele değişiyor. Peki, işgaller ve katliamlarla küresel bir soykırım/dinkırım/zihinkırım yapanlara karşı intihar eylemcisi olarak veya herhangi bir şekilde direniyor olmak, her şartta mı yanlıştır.

Büyük Oyun tarzı filmler Batı'da çok yapılıyor. "Küresel sorunlar (işgallere ve katliamlara yanlılık gözüyle bakma hali) karşısında silaha sarılanların tamamı hata içinde. İslam barış dini ve barış diniin mensubu silaha sarılmaz."

İslam'ın özünde yer alan haksızlığa karşı bir şeyler yapma ve belki de güncel ifadeyle 'direniş', bu tür yapımlarla illegal bir hal alıyor. Büyük Oyun da tam anlamıyla böyle bir maksada hizmet etmese de arada kalmış bir hal ile soru işaretleri bırakıyor.

Mahiyeti açısından böyle. Yönetmenlik açısından da bir takım eksiklikler gözüme çarptı. Mesela; kamera sallanması diye hareket halindeki aracın yavaş kullanılması gerçekliği olumsuz etkileyen bir faktör. Müziklerle duygusal ve politik etki verilmeye çalışılmış. Gişe izleyicisine hitap eden bir tarz bu. Lakin filmin genel tablosu tam tersi bir etki uyandırıyor. Özellikle sınırdan geçiş sırasında çok şet anlatan geniş, çorak ve karla kaplı dağlar, filmin özüne ilişkin bilinçaltına mühim mesajlar veriyor. Oyunculukların büyük kısmı da abartılıydı. Özellikle, filmin sonuna doğru başka bir ülkenin adamı olduğunu anladığımız Hoca'nın abartılı oyunu ve başroldeki kızın sürekli ağlaması... Duyguyu ve duygusal algıyı yıpratıcı bir etki uyandırıyor.

Film uluslararası alanda birçok ödül almış. Yönetmenin bir demecinde de ifade ettiği üzere bu ödüllere en çok etki eden, sınır geçişi sırasında resmedilen dağların ve doğal manzaranın haliydi.

Netice-i kelim; bu tür filmler yaparken dikkatli olmak lazım. 'Büyük oyun' işaret ederken bu oyunun neresinde yer alınacağı iyi hesaplanmalı.

